

ЈЕЛЕНА ШОГОРОВ ВУЧКОВИЋ*

Факултет за европске правно-
политичке студије
Нови Сад

УДК 342.4(497.11):349.6

Прегледни рад
Примљен: 29.01.2019
Одобрен: 26.02.2019
Страна: 605-614

УСТАВНА ОДГОВОРНОСТ ЈАВНИХ ВЛАСТИ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Сажетак: Након уводних напомена о разлозима и значају одговорности јавних власти за заштиту животне средине, у раду се разматрају уставни оквири те одговорности у Републици Србији. Указујући на чињеницу да Устав Републике Србије прокламује право свакога на тзв. „здраву животну средину“, изводи се закључак да је то опште људско и уставом зајемчено право, због чега се непосредно примењује. Наспрам оваквог општег права, стоји уставом предвиђена општа одговорност свих у друштву за заштиту животне средине. Поред опште одговорности, постоји и уставом предвиђена посебна одговорност Републике и аутономне покрајине за заштиту животне средине, што чини централни део анализе у раду. Одговорност Републике је системског карактера и подразумева не само уређивање већ и унапређивање животне средине и то у равни одрживог развоја. Одговорност аутономне покрајине није системског карактера и креће се не само у оквирима уставних већ и законских норми, али је по другим карактеристикама слична одговорности Републике. На крају рада се закључује да посебну одговорност имају и јединице локалне самоуправе, како због уставних норми о њиховим надлежностима тако и због незаменљиве улоге које им законодавац даје у заштити животне средине, без обзира што то у Уставу није изричито прецизирано.

Кључне речи: јавне власти, одговорност, заштита животне средине, Република Србија, аутономна покрајина, јединице локалне самоуправе

Уводне напомене

Већ од првих зачетака норми о заштити животне средине поставило се питање ко је све у друштву дужан да је штити и унапређује. Одговор

на ово питање се постепено обликовао, темпом којим се развијало право животне средине, као нова, али изузетно динамична и свеобухватна грана права.

* jsogorov@yahoo.com

Тако се, на самом почетку, одговорност за инцидентне случајеве нарушавања животне средине углавном везивала за предузећа и друге приватноправне субјекте.

Временом је, међутим, сазрела свест да је животна средина до те мере значајно друштвено добро, да њена заштита и унапређење мора бити обавеза и одговорност свих субјеката у друштву, а посебно јавних власти. Посебна одговорност јавних власти се заснива на више кључних разлога, а сви они произлазе из општих функција јавних власти у организованом друштву. Указујемо на најважније од њих.

Пре свега, оваква одговорност произлази из нормативне функције јавних власти. Да би се успоставио систем правила понашања који штити животну средину није довољно ослонити се на мање или више развијену свест друштвених субјеката о важности и корисности заштите и унапређења животне средине. Неопходно је, као и у другим областима друштвеног живота, јасним системом правних норми утврдити правила понашања, као и права и обавезе свих субјеката у друштву. То се, опет, може постићи само доношењем закона и других прописа од стране јавних власти. Развијена друштвена свест о важности и корисности заштите животне средине може умногоме да допринесе ефикасности правног система којима се животна средина штити и унапређује, али не може да га замени.

Надаље, животна средина има глобални карактер. Она увелико превазилази појединачне интересе сваког субјекта друштва. Због тога се, уз појединачне интересе, посебно морају уважавати и опште друштвени интереси, а те интересе могу исказати и штитити само носиоци јавних власти. Најсложенија питања заштите животне средине (ваздух, вода, клима, био-диверзитет и др.) превазилазе и оквире држава, па се она морају решавати међународним споразумима. Међународне споразуме, опет, стварају и примењују јавне власти за интересованих држава.

Из глобалног карактера животне средине произилази и потреба глобалног система њене заштите и унапређивања. Овај систем подразумева велика материјална средства, која увелико превазилазе могућности појединачних друштвених субјеката. Отуда се финансирање мора обезбедити превасходно из јавних извора.

Када се заштита и очување животне средине постави као општи друштвени циљ, неопходно је успоставити и целовити друштвени систем обавештавања о стању животне средине. Јавне власти у томе имају незаменљиву улогу. Одговорност јавних власти у погледу успостављања система информисања о стању животне средине је, тако, у Републици Србији подигнуто на ниво уставне норме.¹

Значајна је, такође координативна функција јавних власти у планирању и усклађивању функционисања система заштите и унапређења животне средине.

¹ В. чл. 74. ст. 1 *Устава Републике Србије* („Сл. гласник РС“, бр. 98/2006) у којем је предвиђено да „свако има право на здраву животну средину и на благовремено и потпуно обавештавање о њеном стању“.

Просторно јавно планирање је незаменљива основа система планирања уопште. Исто тако су значајни и други елементи јавног планирања. Не мање значајне су и активности јавних власти у координирању бројних активности најразличитијих субјеката у друштву у сфери заштите и унапређења животне средине.

Коначно, само јавне власти могу обезбедити санкционисање понашања којима се повређују норме о заштити и унапређењу животне средине. То се односи како на јавноправни систем заштите (управноправни и кривичноправни поступак) тако и на приватноправни систем којим се остварује заштита појединачних права кроз одштетне и друге захтеве приватноправних субјеката пред судовима.

Општа одговорност

У многим националним правима афирмисано је право свакога на здраву животну средину. Ово право је предвиђено и у нашем уставном систему. Према Уставу Републике Србије „свако има право на здраву животну средину и на благовремено и потпуно обавештавање о њеном стању.“²

По своме карактеру ово право је *опште људско* право.³ Ово произлази како из саме уставне норме („свако има право на здраву животну средину“ - ст. 1 чл. 74 Устава Републике Србије) тако и из чињенице да се овај члан налази у одељку који утврђује људска права и слободе.

Надаље, право на здраву животну, као опште људско право, има карактер уставом *зајемченог* права. Због тога се оно штити као и сва друга уставом зајемчена људска и мањинска права.

Поред тога, ово право је одређено као право на „*здраву*“ животну средину, што донекле сужава поље правне заштите животне средине. Наиме, овако утврђено право је постављено у функцији здравља човека, што је решење које имају и многи други уставни у свету, али оно није без недостатака.⁴

С обзиром да има карактер опште људског права, право на здраву животну средину се *непосредно* примењује. То значи да закон није нужан посредник за примену уставне норме у пракси.⁵ Органи који примењују правне норме су не само овлашћени већ и дужни да уставне норме о праву на здраву животну средину непосредно примењују у сваком конкретном случају. Исто тако, свако се може позвати на право непосредне примене ових норми.

Поред тога што је опште људско и уставом зајемчено, право на здраву животну средину припада сваком („свако има право“) субјекту у друштву.

²В. чл. 74 ст. 1 *Устава Републике Србије* (у даљем тексту: Устав).

³Упор. Маријана, Пајванчић, (2009) *Коментар Устава Републике Србије*, Београд, стр. 96

⁴Аналізу наведених карактеристика права на здраву животну средину, укључујући и осврт на предности и недостатке оваког уставног уређивања, видети нпр. у нашем раду: Јелена Шогоров Вучковић (2018.) „Животна средина и уставне норме“, *Правни живот*, Београд

⁵М. Пајванчић,; *нав. дело*, стр. 29.

Оно, пре свега, припада грађанима као физичким лицима, али и свим другим субјектима, укључујући и правна лица јавног и приватног права. То значи да под уставом и законом утврђеним условима сви правни субјектима могу остваривати заштиту тог права.

Наспрам оваквог општег права, стоји уставом предвиђена општа одговорност свих за заштиту животне средине. Та одговорност је, дакле, општа, она лежи на свима.

Пре свега, одговорност имају грађани, као физичка лица.

Поред њих одговорност имају и сви други субјекти, што значи сва правна лица јавног и приватног права.

Поред опште одговорности свих, Уставом Републике Србије се утврђују и посебне одговорности Републике Србије и аутономне покрајине, што је, уједно, кључно питање које се разматра у овом раду.

Посебна одговорност Републике Србије

Уз општу одговорност, Република Србија има и посебну уставну одговорност за заштиту животне средине⁶. У чему се ова посебна одговорност огледа, видљиво је из уставних норми о надлежностима Републике Србије.

Према Уставу, Република Србија је, између осталог, уређује и обезбеђује „одрживи развој; систем заштите и унапређења животне средине; заштиту и унапређивање биљног и животињског света; производњу, промет и превоз оружја, отровних, запаљивих, експлозивних, радиоактивних и других опасних материја“.⁷

Из овако одређених уставних надлежности Републике Србије, могуће је извести више закључака о карактеру њене одговорности за заштиту животне средине.

Пре свега, јасно је видљиво да је Република одговорна за уређивање заштите животне средине. То уређивање не може бити спорадично и парцијално већ *системско*, будући да наведена уставна норма налаже уређивање система заштите животне средине.

Надаље, такође је значајно што се посебна одговорност Републике не ограничава само на уређивање и обезбеђивање система заштите животне средине, већ се проширује и на систем њеног *унапређења*. Овако одређена одговорност је у складу са модерним схватањима одговорност јавних власти јер је одавно уочено да је актуелно стање животне средине такво да више није довољно да се она штити, већ да је неопходно да се и додатно унапређује.

Посебно је важно што се овим уставним нормама проширује појам животне средине. Док се у другом делу Устава, у начелним одредбама о људским правима и слободама, говори о „здројој животној средини“ и о правима и оба-

⁶ В. чл. 74 ст. 2 *Устава*.

⁷ В. чл. 97 ст. 1 т. 9 *Устава*.

везама свих у вези са њом, у уставним нормама о надлежностима Републике је реч о „животној средини“ без сужавања тог појма на појам тзв. „здраве животне средине“. Системским тумачењем устава се, дакле, може закључити да у праву Републике Србије појам животне средине није редуциран на појам „здраве“ животне средине. Овакво редуцирање би имало значајне негативне консеквенце, на које је раније указано.⁸ Да је то тако, видљиво је и из приступа законодавца при доношењу најважнијих закона из области заштите и унапређења животне средине. Тако се нпр. у Закону о заштити животне средине при одређивању предмета регулисања каже да се овим законом уређује „интегрални систем заштите животне средине којим се обезбеђује остваривање права човека на живот и развој у здравој животној средини и уравнотежен однос привредног развоја и животне средине у Републици Србији“⁹ да би се већ у следећем члану предвидело да тај интегрални систем заштите животне средине чине „мере, услови и инструменти за: 1) одрживо управљање, очување природне равнотеже, целовитости, разноврсности и квалитета природних вредности и услова за опстанак свих живих бића; и 2) спречавање, контролу, смањивање и санацију свих облика загађивања животне средине“¹⁰ што јасно показује да законодавац прихвата шири појам „животне средине“, не ограничавајући га на појам „здраве животне средине“. Овакав став се само потврђује широком дефиницијом животне средине коју овај закон одређује као „скуп природних и створених вредности чији комплексни међусобни односи чине окружење, односно простор и услове за живот“¹¹

У прилог наведеног становишта говори и чињеница да је поред одговорности за уређивање и обезбеђивање заштите и унапређења животне средине у Уставу додатно наглашено да се оваква одговорност односи и на „заштиту и унапређивање биљног и животињског света“. Тиме је јасно исказана одговорност и за очување диверзитета укупног живота, што недвосмислено превазилази оквире бриге за „здраву“ животну средину, па и оквире антропоцентричног (хомоцентричног) погледа на животну средину уопште.¹²

Исто тако је од велике важности што се овим уставним нормама заштита и унапређење животне средине ставља у раван *одрживог развоја*. Савремена схватања о животној средини у потпуности уважавају идеју одрживог развоја. Може се чак рећи да је принцип одрживог развоја (енг. *sustainable development*; нем. *nachhaltige und dauernde Entwicklung*) принцип без којег модерно право животне средине више није замисливо. Настао последњих деценија двадесетог

⁸ В. супра под поднасловом 2. као и наш рад „Животна средина и уставне нормe“, (2018), Правни живот, Београд

⁹ В. чл. 1 Закона о заштити животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009, 72/2009, 43/2011 - одлука Уставног суда 14/2016, 76/2018 и 95/2018.).

¹⁰ В. чл. 2 ст. 1 т. 1) и 2) истог закона.

¹¹ Чл. 3 т. 1) истог закона.

¹² О антропоцентричном (хомоцентричном) погледу на животну средину и његовим ограничењима види више нпр. Schmidt Reiner, Kahl Wolfgang (2010.): *Umweltrecht*, 8. vollständig überarbeitete und erweiterte Auflage, München, стр. 9;

Шогоров Вучковић, Јелена (2015): Појам, структура и сврха права животне средине, Право и привреда, Београд

века, овај принцип се сврстао у ред фундаменталних, носећих принципа права животне средине.¹³ Неки га називају и руководним принципом права животне средине.¹⁴

Овај принцип је као неспоран прихваћен и у међународним документима. Сам појам “одрживи развој” се, иначе, јавио у једном извештају Светске комисије за животну средину и развој 1987. године. У том извештају одрживи развој се дефинише као “развој који задовољава потребе данашњице, без ризика да будуће генерације своје потребе неће моћи задовољити”.¹⁵ Убрзо затим, на Конференцији УН за животну средину и развој у Рио де Жанеиру 1992. године концепт одрживог развоја постаје идеја водиља међународне политике животне средине, што је јасно изражено и у “Рио декларацији” (посебно у Агенди 21) са ове конференције. Овај принцип је прихваћен и у праву ЕУ.¹⁶ Поред тога принцип је изричито прихваћен и у националним правима земаља чланица, а у неким је подигнут и на ниво уставне норме.¹⁷

Принцип одрживог развоја се заснива на идеји да економско и свако друго коришћење природних добара у садашњости мора бити у складу са регенеришућом способношћу животне средине, као и са очекиваним развојем и потребама у будућности.

То је видљиво не само из начелних уставних и законских решења у упоредном праву већ и из најзначајних међународних докумената о животној средини.

Поред одговорности за уређивање, Република има и одговорност и за *обезбеђивање* система заштите животне средине. Та одговорност је такође системског карактера и подразумева све правне, политичке и друге акте и радње Републике којима се омогућује и осигурава изградња и несметано функционисање система заштите и унапређења животне средине. То подразумева и све планске, финансијске и друге мере, акте и радње.

Посебна одговорност покрајине

Уз Републику, посебну уставну одговорност за заштиту животне средине има и аутономна покрајина.

Према Уставу, “аутономне покрајине, у складу са законом, уређују питања од покрајинског значаја у области:

¹³ Упор. Gay Beaucamp (Bušo), (2002) *Das Konzept der zukunftsfähigen Entwicklung im Recht*, Glaser (Glazer), (2006), *Nachhaltige Entwicklung und Demokratie*, с. 42 и сл.; Ivo Appel (Apel), (2005), *Staatliche Zukunfts- und Entwicklungsvorsorge*, , стр. 15 и сл.

¹⁴ W.Kluth (Klut), U.Smeddinck (Šmedink), (2013) *Umweltrecht*, Springer Spektrum, Wiesbaden, стр.3.

¹⁵ U. Ramsauer (Ramzojer), (2010), *Allgemeines Umweltverwaltungsrecht*, u zborniku radova *Umweltrecht* (Hrsg.: Hans-Joachim Koch) 3. Auflage, Franz Vahlen Verlag, München, стр. 93.

¹⁶ В. чл.11 *Уговора о начину функционисања ЕУ* према којем „захтеви заштите животне средине при утврђивању и спровођењу политика и мера Уније морају посебно унапређивати одрживи развој“.

¹⁷ Тако се у чл. 20а *Основног закона Немачке* каже: „држава штити природна добра и животиње такође и из одговорности за будуће генерације...“.

1. просторног планирања и развоја,
2. пољопривреде, водопривреде, шумарства, лова, риболова, туризма, угоститељства, бања и лечилишта, заштите животне средине, индустрије и занатства, друмског, речног и железничког саобраћаја и уређивања путева, приређивања сајмова и других привредних манифестација,
3. просвете, спорта, културе, здравствене и социјалне заштите и јавног информисања на покрајинском нивоу.¹⁸

Поред наведеног, од значаја је и уставна норма о одговорности покрајине за заштиту људских и мањинских права, с обзиром да Устав заштиту животне средине третира као опште људско право. Наиме, Устав предвиђа да и аутономна покрајина има одговарајуће надлежности у области људских и мањинских права, будући да је дужна да се стара о „остваривању људских и мањинских права, у складу са законом.“¹⁹

Како се види, аутономна покрајина има посебну одговорност за заштиту животне средине. Ова одговорност се унеколико разликује од посебне одговорности Републике у овој области.

Пре свега, одговорности аутономне покрајине у заштити животне средине се ограничавају положајем и местом који аутономна покрајина има у уставном систему земље. Због тога уређивање, унапређивање и обезбеђивање заштите животне средине нема системски карактер, као што је то случај код Републике.

Поред тога, одговорност аутономне покрајине није омеђена само уставним већ и законским нормама. С обзиром да садашњи уставни систем даје јачу правну снагу закону него конститутивном акту аутономне покрајине, то се и сва права, обавезе и одговорности аутономне покрајине у области заштите и унапређења животне средине морају посматрати не само у оквирима уставних норми, већ и свих законских норми које уређују ову област.

С друге стране, овако одређена одговорност аутономне покрајине за заштиту животне средине би морала водити закључку да друге карактеристике одговорности аутономне покрајине имају исти карактер као и посебне одговорности Републике. То значи да се посебна одговорност аутономне покрајине такође не ограничава само на уређивање и обезбеђивање система заштите животне средине, већ се проширује и на систем њеног *унапређења*. Исто тако посебна одговорност аутономне покрајине би се морала схватати као одговорност за *животну средину уопште*, а не само за тзв. „здраву“ животну средину. Једнако тако и одговорност аутономне покрајине би морала бити стављена у раван *одрживог развоја*, као што је то случај код Републике. Коначно, одговорност аутономне покрајине би, такође, била и одговорност за *обезбеђивање* система заштите животне средине.

Овакво регулисање одговорности аутономне покрајине додатно је уређено њеним статутом. Тако је одговорност аутономне покрајине за заштиту животне средине у Статуту Аутономне покрајине Војводине одређена на сле-

¹⁸ Чл. 183 ст. 2 *Устава*.

¹⁹ В. чл. 183 ст. 3 *Устава*.

дећи начин: „АП Војводина обезбеђује услове за заштиту и унапређивање животне средине, предузима мере за спречавање и отклањање штетних последица које угрожавају животну средину и доводе у опасност живот и здравље људи и уређује друга питања од покрајинског значаја, у складу са законом.“²⁰ Поред тога, у делу у којем се одређују послови које Аутономна покрајина Војводина врши, детаљније се наводе и послови из области заштите животне средине. Тако Аутономна покрајина Војводина:

- „- доноси програм заштите животне средине у складу с програмом Републике Србије;
- доноси план и програм управљања природним ресурсима и добрима, у складу са стратешким документима Републике Србије;
- врши контролу коришћења и заштиту природних ресурса и добара;
- проглашава одређену територију за заштићено природно добро и прописује мере заштите, у складу са законом;
- врши систематски мониторинг чинилаца животне средине с праћењем и проценом развоја загађења животне средине;
- уређује друга питања од покрајинског значаја у области заштите животне средине у складу са законом;
- врши друге послове прописане законом који чине њену изворну или поверену надлежност.“²¹

Овакав начин одређивања послова није сасвим у складу са уставном нормом по којој аутономне покрајине, у складу са законом, *уређују* питања од покрајинског значаја у области просторног планирања и развоја, као и у области заштите животне средине.²² Прикладније би била статутарна норма која би предвиђала да Аутономна покрајина Војводина уређује питања од покрајинског значаја у области заштите животне средине и просторног планирања, како то Устав налаже, а не само да доноси одговарајуће планове и програме заштите и да врши одговарајући надзор. То значи да је по овом питању Статут Аутономне покрајине Војводине из 2009. године био више у складу са Уставом, јер је, између осталог, предвиђао да Аутономна покрајина Војводина „уређује, унапређује и обезбеђује заштиту животне средине у складу са Уставом, потврђеним међународним уговором и законом.“²³

Посебна одговорност јединица локалне самоуправе?

С обзиром на садржину уставне норме о посебној одговорности Републике и аутономне покрајине за заштиту животне средине, оправдано се може поставити питање да ли такву одговорност имају и јединице локалне самоуправе? У раније поменутом члану 74 Устава Републике Србије се, уз општу одговорност свих за заштиту животне средине, наглашава само посебна одго-

²⁰ В. чл. 19 *Статута Аутономне покрајине Војводине* из 2014. године.

²¹ В. чл. 27 т. 5 тог *Статута*.

²² Чл. 183 ст. 2 *Устава*.

²³ В. чл. 29 т. 5 *Статута Аутономне покрајине Војводине* из 2009. године.

ворност Републике и покрајине, али не и јединица локалне самоуправе. Оваква стилизација наведене уставне норме је збуњујућа, што је већ примећено у стручној литератури.²⁴

Наиме, сам Устав при утврђивању надлежности јединица локалне самоуправе одређује да општина преко својих органа, у складу са законом, „уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности“ и „стара се о заштити животне средине, заштити од елементарних и других непогода; заштити културних добара од значаја за општину.“²⁵ Из оваквих уставних норми је јасно да је старање о заштити животне средине једна од кључних надлежности, дакле и обавеза и одговорности општине. То би, опет, значило да јединице локалне самоуправе ипак имају посебне одговорности за заштиту животне средине на свом подручју и у границама њихових надлежности утврђених Уставом и законом.

Када се детаљније анализирају закони из области заштите животне средине, посебно Закон о заштити животне средине²⁶ и Закон о управљању отпадом²⁷, јасно је видљиво да је улога јединица локалне самоуправе у заштити животне средине апсолутно незаменљива. Општине, али и градови у складу са њиховим надлежностима, су основа сваког система планирања заштите животне средине. Систем управљања отпадом на пример, да многе друге области не помињемо, је незамислив без уређивања и обезбеђивања управљања комуналним отпадом од стране јединица локалне самоуправе. С обзиром на овакав став законодавца, а имајући у виду и наведену уставну норму која се односи на надлежности јединица локалне самоуправе, мислимо да је изостављање јединица локалне самоуправе (општина и градова) из круга субјеката са посебним одговорностима за заштиту животне средине, пре редакцијски пропуст у чл. 74 Устава него што је начелан став. Због тога мислимо да и јединице локалне самоуправе, у оквирима својих надлежности и у границама утврђеним законима, такође имају посебну одговорност за заштиту, унапређивање и обезбеђивање животне средине.

Литература:

1. Appel, Ivo (2005): Staatliche Zukunfts-und Entwicklungsvorsorge, Mohr Siebeck, Tübingen
2. Beaucamp, Gay (2002): Das Konzept der zukunftsfähigen Entwicklung im Recht, Mohr Siebeck, Tübingen
3. Glaser, Andreas (2006): Nachhaltige Entwicklung und Demokratie, Mohr Siebeck, Tübingen
4. Smeddinck, U.W.Kluth, (2013): Umweltrecht, Springer Spektrum, Wiesbaden

²⁴ В. М. Пајванчић, *нав. дело*, с. 96.

²⁵ В. Чл. 190 ст. 1 т. 1 и 6 Устава.

²⁶ Закон о заштити животне средине ("Сл. гласник РС", бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009, 72/2009, 43/2011 - одлука Уставног суда 14/2016, 76/2018 и 95/2018.).

²⁷ Закон о управљању отпадом ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 14/2016 и 95/2018.).

5. Pajvančić, Marijana (2009): Komentar Ustava Republike Srbije, Beograd
6. Ramsauer, Ulrich (2010): Allgemeines Umweltverwaltungsrecht u zborniku radova Umweltrecht (Hrsg.: Hans-Joachim Koch) 3. Auflage, Franz Vahlen Verlag, München
7. Schmidt, Reiner; Kahl Wolfgang (2010): Umweltrecht, 8. vollständig überarbeitete und erweiterte Auflage, München
8. Šogorov Vučković, Jelena (2018): Životna sredine i ustavne norme, Pravni život, Beograd
9. Šogorov Vučković, Jelena (2015): Pojam, struktura i svrha prava životne sredine, Pravo i privreda, Beograd

CONSTITUTIONAL RESPONSIBILITY OF PUBLIC AUTHORITIES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION IN THE REPUBLIC OF SERBIA

Summary: After introductory remarks on the reasons and importance of the responsibility of public authorities for environmental protection, the paper discusses the constitutional frameworks regarding stated responsibilities in the Republic of Serbia. Pointing to the fact that the Constitution of the Republic of Serbia proclaims the right of everyone to the so- "Healthy environment", the conclusion is drawn that this is a general human and constitutional right, which is why it is applied directly. Contrary to this general law, the constitution stipulates the general responsibility of all of the society regarding the protection of the environment. Apart from general responsibility, there is also a special stipulation in the Constitution regarding the special responsibility of the Republic and the autonomous province for the protection of the environment, which forms the central part of the analysis in the work. The responsibility of the Republic is of a systemic character and implies not only drafting, but also improving the environment at the level of sustainable development. The responsibility of the autonomous province is not of a systemic nature and is moving not only within the framework of constitutional but also legal norms, but it is similar to the responsibility of the Republic by the nature of its characteristics. At the end of the paper it is concluded that the local self-government units have special responsibility, both due to the constitutional norms of their competencies and the irreplaceable role that the legislator gives them in the protection of the environment, despite the fact that this is not explicitly specified in the Constitution.

Key words: public authorities, responsibility, environmental protection, Republic of Serbia, autonomous province, local self-government units